

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 000335936 2023

Датум: 15.12.2023.

Београд

На основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. и члана 24. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09), чл. 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16, 95/18-аутентично тумачење и 2/23 – одлука УС), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 128/20 и 116/22), као и члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18, 30/18 - др. закон), решавајући по захтеву носиоца пројекта, предузећа "МАТОВАЦ" д.о.о, из Ивањице, Наде Поповић 17, Александар Дујановић, државни секретар Министарства заштите животне средине по решењу о овлашћењу број: 021-01-36/22-09 од 10.11.2022. године, доноси:

РЕШЕЊЕ

1. Даје се сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТГК на површинском копу "Лаз", на к.п.бр. 4070, 4071, 4072, 4073, 4074, 4075, 4076, 4077, 4078, 4079, 4080, 4081, 4082, 4083, 4084, 4085, 4086, 4087, 4088, 4089, 4090, 4091, 4092, 4093, 4101, 4106/1, 4107, 4114, 4115, 4116, 4117, 4118, 4133, 4204 и 5961, КО Лиса и на к.п.бр. 9/1, 9/4, 10, 11, 12, 13, 14/1, 14/2, 15/1, 15/2, 15/3, 16, 17/1, 17/2, 18/1, 18/2, 19, 20/1, 20/2, 21, 22/1, 22/2, 23/1, 23/2, 24/1, 24/2, 25/1, 25/2, 26, 27, 28, 29/1, 29/2, 31, 32, 44, 45, 50, 56/1, 56/2, 57/1, 57/2, 57/3, 57/4, 57/5, 58/1, 58/2, 59, 69/1, 355, 356, 357, 358/2, 378, 379, 380, 381, 384 и 3005, КО Шуме, на територији СО Ивањица. Експлоатационо поље дефинисано је следећим координатама:

Тачка	Координате	
	Y	X
1	7 438 558	4 831 650
2	7 438 702	4 831 668
3	7 438 782	4 831 638
4	7 438 905	4 831 463
5	7 438 763	4 831 245
6	7 438 639	4 831 107
7	7 438 436	4 831 316
8	7 438 466	4 831 466

2. Носилац пројекта је дужан да спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. овог решења (поглавље 8. предметне Студије).

3. Носилац пројекта је у обавези да у целости испоштује све услове и сагласности надлежних органа и организација у складу са посебним законом, а нарочито Решење о условима заштите природе издато од стране Завода за заштиту природе Србије, заведено под 03 бр. 021-3819/2 од дана 15.12.2022. године, Решење о издавању водних услова издато од стране Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, заведено под бр. 325-05-142/2023-07 од дана 29.05.2023. године, као и услове Завода за заштиту споменика културе Краљево, заведено под бројем 1355/2 од дана 22.11.2022. године.
4. Носилац пројекта је у обавези да спроведе програм праћења утицаја на животну средину-мониторинг систем (поглавље 9. предметне Студије).
5. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности отпочне са извођењем пројекта. Решење и предметна Студија о процени утицаја саставни су део техничке документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта.
6. О трошковима поступка биће решено посебним решењем.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Носилац пројекта, предузеће "МАТОВАЦ" д.о.о, из Ивањице, Наде Поповић 17, поднео је Министарству заштите животне средине, захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТКГ на површинском копу "Лаз", на к.п. наведеним у самом Захтеву, КО Лиса и КО Шуме, на територији СО Ивањица, дана 27.10.2023. године, заведен под бројем 000335936 2023. У Студији, урађеној од стране предузећа ГЕОПРОФЕСИОНАЛ д.о.о. из Београда, Медаковићева 33а, поред свих непоходних услова органа и организација наведених у диспозитиву овог Решења, достављени су и:

1. Решење о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као техничког грађевинског камена на површинском копу „Лаз“ код Ивањице, заведено под бројем 353-02-2821/2023-03 од дана 18.09.2023. године;
2. Копије катастарског плана катастарских парцела у КО Шуме и КО Лиса издате од стране Службе за катастар непокретности Ивањица Републичког геодетског завода Републике Србије, заведене под бројем 953-142-32219/2023 од дана 11.07.2023. године, размере 1:2.500;
3. Информација о локацији издата од стране Одељења за урбанизам и комуналне послове, Општинске управе Општине Ивањица Републике Србије, заведена под бројем 310-3/23-11 од дана 19.10.2023. године;
4. Технички услови – мишљење издато од стране ЈКП „Ивањица“, заведени под бројем 13-145/22 од дана 14.12.2022. године;
5. Водни услови издати од стране Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, заведени под бројем 325-05-142/2023-07 од дана 29.05.2023. године;
6. Решење о условима заштите природе издато од стране Завода за заштиту природе Србије, заведено под 03 бројем 021-3819/2 од дана 15.12.2022. године;
7. Услови за израду пројектно-техничке документације за експлоатацију кречњака издате од стране Завода за заштиту споменика културе Краљево, заведено под бројем 1355/2 од дана 22.11.2022. године;
8. Обавештење о извршеном евидентирању добра под претходном заштитом издато од стране Завода за заштиту споменика културе Краљево, заведено под бројем 808/2 од дана 28.06.2023. године;

9. Решење о утврђивању и оверавању билансних резерви кречњака као техничког грађевинског камена у лежишту „Лаз“ код Ивањице, на дан 03.05.2022. године, издато од стране Министарства рударства и енергетике Републике Србије, заведено под бројем 310-02-01591/2022-02 од дана 12.05.2023. године;
10. Извештај о лабораторијским геомеханичким испитивањима природног камена за потребе израде Елабората о резервама и ресурсима минералних сировина, издат од стране Лабораторије за путеве и геотехнику Центра за путеве и геотехнику Института за испитивање материјала а.д. Београд, заведен под бројем Г-0157/22 од дана 24.06.2022. године;
11. Одлука о изради плана детаљне регулације за процес експлоатације кречњака као ТК са лежишта Лаз, општина Ивањица, донета од стране Скупштине општине Ивањица, заведена под бројем 06-4/2023-01 од дана од дана 14.02.2023. године („Службени лист Општине Ивањица“ број 2/2023);
12. Одлука о изради стратешке процене утицаја плана детаљне регулације за процес експлоатације кречњака као ТК са лежишта Лаз, општина Ивањица на животну средину, донета од стране Одељења за урбанизам и комуналне послове општине Ивањица, заведена под бројем 310-3/2022-11 од дана од дана 13.01.2023. године („Службени лист Општине Ивањица“ број 2/2023);
13. Одговор на захтев за изјашњење о планираној експлоатацији кречњака као техничког грађевинског камена на површинском копу „Лаз“ код Ивањице у односу на СП „Хаџи Проданова пећина“ издат од стране Туристичке организације Општине Ивањице, заведен под бројем 31-22-11/23 од дана 22.11.2023. године, са прилогом Одговора Завода за заштиту природе Србије заведен под 03 бројем 030-2421/4 од дана 07.11.2023. године;
14. Примедбе Техничке комисије за оцену Студије о процени утицаја на животну средину издате од стране Министарства заштите животне средине заведене под бројем 000335936 2023 од дана 01.12.2023. године.

Графички прилози

1. Топографска карта са приказом контура билансних резерви кречњака и предложеног експлоатационог поља ПК „Лаз“, размере 1:25.000;
2. Ситуациони план лежишта „Лаз“ код Ивањице, размере 1:2.000;
3. Идејно решење завршне контуре површинског копа „Лаз“, размере 1:2.000;
4. Стање рударских радова на крају десете године експлоатације, размере 1:2.000;
5. Шема планираног прикупљања и пречишћавања атмосферских вода, размере 1:1.000;
6. Карактеристичан профил В-В' са упрошћеном шемом сигурносних зона приликом минирања (стање након 10 година), размере 1:2.000;
7. Карактеристичан профил А-А' са упрошћеном шемом сигурносних зона приликом минирања (Завршна контура), размере 1:2.000;
8. Геолошка карта са приказом експлоатационог поља ПК „Лаз“ и контуре билансних резерви кречњака, размере 1:100.000;
9. Сателитски снимак са приказом пројектоване завршне контуре површинског копа „Лаз“ у оквиру билансних резерви кречњака унутар контуре експлоатационог поља у односу на удаљеност стамбених објеката у околини, размере 1:5.000;
10. Сателитски снимак са приказом пројектоване завршне контуре површинског копа „Лаз“ у оквиру билансних резерви кречњака унутар контуре експлоатационог поља у односу на удаљеност значајних објеката у околини, размере 1:5.000;
11. Сателитски снимак са приказом пројектоване завршне контуре површинског копа „Лаз“ у оквиру билансних резерви кречњака унутар контуре експлоатационог поља у односу на удаљеност значајних објеката у околини и положај приступног пута, размере 1:5.000;

12. Сателитски снимак са приказом пројектоване контуре површинског копа „Лаз“ након десет година експлоатације у оквиру билансних резерви кречњака унутар контуре експлоатационог поља у односу на удаљеност значајних објеката у околини и положај приступног пута, размере 1:5.000;
13. Сателитски снимак са приказом оверених резерви кречњака и експлоатационог поља ПК „Лаз“ у односу на водотокове, размере 1:25.000;
14. Рекултивација површинског копа „Лаз“, размере 1:2.000;
15. Карта прогнозе домета прашине на површинском копу „Лаз“ при неконтролисаним условима за завршну контуру, размере 1:5.000;
16. Карта прогнозе домета прашине на површинском копу „Лаз“ при контролисаним условима за завршну контуру, размере 1:5.000;
17. Карта прогнозе домета прашине на површинском копу „Лаз“ при неконтролисаним условима за контуру након десет година експлоатације, размере 1:5.000;
18. Карта прогнозе домета прашине на површинском копу „Лаз“ при контролисаним условима за контуру након десет година експлоатације, размере 1:5.000;
19. Сателитски снимак са приказом прогнозе нивоа буке при „најгорем сценарију“ на ПК „Лаз“, размере 1:10.000;
20. Сателитски снимак са приказом предложених локација испитивања по плану мониторинга током експлоатације кречњака на ПК „Лаз“, размере 1:5.000;
21. Рекултивациони профил R-R', размере 1:2.000;
22. Карактеристичан профил С-С' са упрошћеном шемом сигурносних зона приликом минирања у правцу зоне стамбеног објекта на истоку, размере 1:2.000;
23. Карактеристичан профил D-D' са упрошћеном шемом сигурносних зона приликом минирања у правцу зоне стамбеног објекта на истоку, размере 1:2.000.

Студија о процени утицаја на животну средину предметног пројекта је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације и припреме кречњака као ТГК из лежишта "Бајевац", на к.п. наведеним у Захтеву, на територији КО Бајевац и КО Степање, СО Лајковац, број 353-02-2821/2023-03 од дана 18.09.2023. године, као и у складу са Просторним планом општине Ивањица, ("Службени гласник општине Ивањица", бр. 3/13).

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији. Предметни захтев је објављен у дневном листу "Вечерње НОВОСТИ", дана 10.11.2023.године, као и на службеном сајту Министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/proцена-uticaја-na-zivotnu-sredinu/>. У току трајања јавног увида није било достављених мишљења заинтересованих органа, организација и заинтересоване јавности.

Јавна расправа је одржана 30.11.2023. године у просторијама Општинске управе Ивањица, чији су представници, заједно са представником овог органа, носиоца пројекта и обрађивача Студије, присуствовали на расправи, и на којој је поднет извештај о јавном увиду, на територији општине Ивањица, број 501-65/2023-09 од 30.11.2023.године. Представници локалне самоуправе нису имали примедби на предметни пројекат, уз констатацију да ни за време јавног увида од 20 дана нико није поднео примедбе на Студију.

У складу са чланом 22. Закона о процени утицаја на животну средину, образована је Техничка комисија за оцену Студије о процени утицаја, број: 000335936 2023 од 02.11.2023. године, која је на првом састанку одржаном 01.12.2023. године, размотрила предметну Студију и констатовала да је иста урађена у складу са Законом о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.С.» број 135/04, 36/09), али да има одређених недостатака које треба отклонити, те о свом раду овом органу доставила Извештај о оцени предметне Студије, на основу кога је сачињен допис број 000335936 2023 од 01.12.2023.године.

Допуна предметне Студије достављена је 11.12.2023.године, након чега је уследио други састанак Техничке комисије, дана 15.12.2023.године на коме је закључено да су отклоњене раније уочене примедбе, те сачињен и Извештај Техничке комисије о оцени предметне Студије, 000335936 2023 од 12.12.2023.године, са предлогом да се изда сагласност на исту. Анализом одговора носиоца пројекта на претходно дате коментаре и примедбе, Техничка комисија је констатовала следеће:

1. Примедба: Стр.3 т 2.1. - густина насељености у Моравичком управном округу није добро израчуната.
Одговор аутора: Укупан број становника у Моравичком управном округу према најновијим подацима Пописа становништва из 2022. године издатом од стране Републичког завода за статистику РС је 189281 становник. Површина Моравичког управног округа је 3016 km². Густина насељености представља однос укупног броја становника подељеног са површином тј., број становника/km². Провера прорачуна густине насељености у Моравичком управном округу:

$$\frac{\text{број становника}}{\text{површина}} = \frac{189281}{3016} = 62,7589522546 \approx 62,76 \text{ становника/km}^2$$

Из наведеног следи да је густина насељености у Моравичком управном округу 62,76 ст/ km². При провери није пронађена грешка као што се у примедби наводи.

2. Примедба: Стр.7 сл.6 – треба да се види и позиција ПК Лаз.

Одговор аутора: Наведена слика приказана у овој студији представља, као и што се наводи, приказ дела података са ГИС портала Министарства рударства и енергетике Републике Србије. На овом порталу су приказана сва постојећа експлоатациона поља, истражни простори и задржани простори из области геологије и рударства. С обзиром на чињеницу да носилац пројекта још нема одобрење за експлоатацију на овом порталу и не постоји приказано експлоатационо поље ПК „Лаз“ код Ивањице. Упоредни приказ постојећих експлоатационих поља у односу на планирано експлоатационо поље ПК „Лаз“ је приказано на сликама 5 и 8, као и на графичким прилозима 10, 11 и 12; све на основу преузетих контура са ГИС портала Министарства рударства и енергетике РС.

Такође, циљ приказа на овој слици је био да се поред постојећих експлоатационих поља ПК Рашчићи (чије је контуре могуће преузети са ГИС портала Министарства рударства и енергетике РС и које су приказане у Студији) прикажу и заштитне зоне око њих (које није могуће преузети), а све у бољем приказу суседног површинског копа. Дакле, слика служи за бољи опис и приказ суседног ПК Рашчићи. Када носилац пројекта буде добио Одобрење за експлоатацију и његово експлоатационо поље буде унето у ГИС портал Министарства рударства и енергетике РС биће могуће приказати их и на овом порталу.

3. Примедба: Стр.8 последњи пасус – некатегорисани приступни пут пролази делом кроз заштитну зону Хаџи-Проданове пећине – описати детаљније изградњу и том приликом утицај на животну средину. Постојећи пут, према сл.46 не одговара за саобраћај тешких камиона. Предвидети безбедносне мере за возаче и пешаке код прикључка овог будућег пута са путем ПА реда 180.

Одговор аутора: Кроз заштићену зону СП „Хаџи-Проданова пећина“ не пролази само некатегорисани приступни пут већ и државни пут ПА реда 180, а трасе ових путева су јавне и доступне корисницима. Није планирана икаква изградња пута јер се пут већ одавно користи иако то на сликама можда не изгледа тако, а чишћење зараслих ивица пута је и предвиђено као мера одржавања пута и то на парцели пута. Што се тиче безбедности, ревизијом прописаног ограничења брзине кретања камиона је са 30 km/h спуштено на 10 km/h по приступном путу. Прикључак пута већ одавно постоји као и сам пут, при чему се прикључак приступног пута налази на катастарској парцели којом пролази државни пут и њој припада, те је као такав регулисан.

4. Примедба: Стр.9 сл.8 – о каквом видиковцу се ради и да ли има значај са аспекта заштите животне средине.

Одговор аутора: Поменути видиковац приказан је на стр. 156 (сада 158) на слици 73 и стр. 157 (сада 159) на слици 74, а на стр. 138 (сада 139) наводи се да је изграђен од цигле и дрвета. Видиковац од стране надлежних институција није препознат као значајно непокретно културно добро и представља објекат који је у новије време саграђен. Што се тиче аспекта заштите животне средине, предметни објекат је антропогеног порекла и као такав не представља природну вредност коју је потребно штитити. Пред

наведеног, предметни видиковац представља објекат који није уписан у катастар непокретности Републичког геодетског завода РС.

5. Примедба: Стр.17 други пасус – за билансне резерве пише „16 КП Лиса и 8 КП Шума, а у наставку укупно 28 КП“ ?

Одговор аутора: Хвала на уоченој грешци која је настала приликом куцања. Тачно је да је укупно 28 катастарских парцела. Грешка је настала у куцању броја 26, па је случајно откуцан број 16. Грешка у студији је исправљена и сада на страни 17 у другом пасусу пише:

„Контура билансних резерви кречњака лежишта „Лаз“ обухвата 26 катастарских парцела КО Лиса и 2 катастарске парцеле КО Шуме СО Ивањица. Од укупно 28 катастарских парцела...“

У овом пасусу није пронађено да пише 8 КП Шума.

6. Примедба: Стр.18 сл.10 – да ли су почели радови ? На Google earth тако изгледа.

Одговор аутора: У подножју контуре оверених резерви налази се земљани материјал помешан са дробиним кречњака који је коришћен за уређење платоа и израду раскопа још током геолошких истраживања. Део овог материјала је кориштен за попуњавање раскопа и корекцију терена, као и за плато за приступ машина због стрмог терена. Наведени материјал премештан је булдозером, није било икаквог минирања. Такође, Србијашуме су у претходном периоду користиле тај материјал за насипање шумских путева како би могли да извлаче посечена дебла. На предметном простору не врши се експлоатација кречњака.

7. Примедба: Стр.20 сл.11 – нека постојећа насеља су у експлоатационом пољу или су врло близу. У наставку недостаје детаљнији опис о њима и утицају копа на њих. Легенда на слици је оптерећена сувишним симболима/описима.

Одговор аутора: Легенда је преузета из Рефералне карте број 1 „Намена простора“. Као што се са легенде види жутом бојом приказана су Подручја постојећих насеља и Грађевинско земљиште ван формираних центара насеља. У предметној студији на страни 8 пише:

„...У оквиру јужног дела експлоатационог поља (ван контуре билансних резерви) налази се група стамбених објеката који су у власништву носиоца пројекта и у којима нема стално насељеног становништва, већ се ови објекти планирају да искористе као објекти за канцеларије, гардаробери и повремене одмор радника ангажованих за рад на експлоатацији кречњака. ...“

На истој тој страни (стр. 8), као и на стр. 65, у поглављу 5.1 и 5.7 налазе се приказани и описани објекти, чак и слике са терена где се виде објекти. Објекти у експлоатационом пољу су ненасељени и у власништву су носиоца пројекта, као што се наводи у студији. Такође, поглавље 6 студије при процени утицаја узима положај и близину објеката у обзир и обрађује могући утицај и за групу објеката и за појединачне објекте, а на основу кога су предложене мере у поглављу 8. и мониторинг у поглављу 9. студије. Графички прилози: 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19 и 20; третирају положај објеката и процену утицаја као и мониторинг могућих утицаја током извођења пројекта. Поред наведеног, у студији је остављена могућност корекције и места испитивања и проширења параметара испитиваног медијума животне средине у зависности или од пријаве утицаја или потребе утврђене током рада и резултата мониторинга.

8. Примедба: Стр.21 и у тексту – говори се само о одлуци СО Ивањица за израду плана детаљне регулације. Да ли овај план постоји и да ли је урађена стратешка студија о процени утицаја?

Одговор аутора: Не. План детаљне регулације још увек не постоји, односно није усвојен, већ је у фази израде. Ова процедура се не завршава за кратко време. Да је донета одлука од стране Општине Ивањица о усвајању овог плана и стратешке процене утицаја, исти би били кориштени при изради ове студије.

9. Примедба: Стр.22 сл.12 – легенда за надморку висину неразумна.

Одговор аутора: Легенда је увећана у програму и замењена на слици 12.

10. Примедба: Стр.33 последњи пасус – колики је успон приступног пута,

Одговор аутора: На страни 192 (сада 194) студије наводи се да је нагиб пута 14%. Посматрајући ову примедбу, пошто се наводи страна 33 (сада је последњи пасус прешао на страну 34 и први је пасус) и последњи пасус у ком се помиње Рашчићка река, претпоставка је да се мисли на наведену висинску разлику пројектоване контуре копа од корита Рашчићке реке (ако је то веза пошто је примедба нејасна). Уколико је та разлика примедба, јасно се на сликама у студији види да је површински коп изнад државног

пута, а да је река још ниже хипсометријски од државног пута, у подножју, и као што се наводи пролази кроз плато ПК Рашчићи. Хипсометријска разлика је очитана од коте радног платоа ПК Лаз који је пројектован (685 m н.в.) па до коте приказане у Плану детаљне регулације за ПК Рашчићи која је обележена за катастарску парцелу којом протиче река (582 m н.в.) на катастарској парцели 3002 КО Шуме, те је узета заокружена вредност разлике – око 100 m н.в.

$685-582=103$ m н.в. ≈ 100 m н.в.

Кота надморске висине државног пута варира, при чему је на делу спајања некатегорисаног пута, уједно и приступног површинском копу, око 616 m н.в.

11. Примедба: Стр.70 таб.7 – 3 (три) је вероватно Z (кота).

Одговор аутора: Захваљујемо се на указаном пропусту који је настао приликом превођења текста из латинице у ћирилицу, па је грешком преведена Z оса на којој се приказују коте. Грешка је исправљена и у табели 7 (сада 8, стр. 70) сада стоји Z.

12. Примедба: Прилог 2 – зашто има другачији назив од осталих?

Одговор аутора: Не постоји неки посебан разлог, а назив му је дат током израде Идејног пројекта експлоатације и представља приказ лежишта кречњака „Лаз“ са приказом контура експлоатационог поља планираног површинског копа и оверених резерви лежишта кречњака, уз приказ изведених бушотина и раскопа.

13. Примедба: Прилози 11 и 12 – коп, етажни путеви и приступни пут су врло близу станбених јединица или пролазе кроз насеље (јужно од копа нарочито). Описати мере заштите у овим случајевима.

Одговор аутора: Као што је наведено у студији, ти објекти јужно уз коп су ненасељени и у власништву су носиоца пројекта, а планирају да се користе за раднике као канцеларије и слично све током рада копа. За објекте уз приступни пут источно од копа, предвиђен је мониторинг утицаја и дате мере за сузбијање утицаја, а такође остављена је могућност и за додатно увођење мера од стране или самог носиоца пројекта или по налогу републичке инспекције на основу резултата мониторинга. Етажни путеви који су пројектовани према завршној контури копа (након скоро 211 година експлоатације) као и за првих десет година експлоатације се налазе уз објекте који су сви у власништву носиоца пројекта (већ поменути), а површине за те путеве су ограничене и заштићене постојећом шумском вегетацијом. У студији постоје и мере које су прописане за одржавање ових путева и за сузбијање емисије прашине. За приступни пут површинском копу такође су прописане мере одржавања и сузбијања емисије прашине и повећаног нивоа буке. Ревизијом мере која се налази у потпоглављу 8.1.12 под тачком 5 решено је да се максимална брзина кретања по приступном путу смањи са ограничења до 30 km/h на максималних 10 km/h.

Све мере заштите дате су у поглављу 8. У потпоглављу 8.1.1 кориговане су максималне брзине кретања у тачкама 4 и 5 на максималних 10 km/h. У овом поглављу имајући у виду проблематику путева посебно упућујемо на и мере 2, 6, 12 и 13. Мере заштите везано за путеве се налазе у потпоглављу 8.1.3 под тачком 10 и у потпоглављу 8.1.12 под тачкама 4 и 5. Мере заштите од буке дате су у потпоглављу 8.1.5.

14. Примедба: Побољшати документацију за рекултивацију. Детаљније дати описе (текстуално и графички) за пројекат рекултивације: значај рекултивације, мере које ће се применити, динамику мера, као и ефекте који ће се постићи.

Одговор аутора: Значај и ефекти рекултивације, као и текст планиране рекултивације, је на више места описан у студији, а нарочито у потпоглављима: 4.17, 6.3, 6.8, 6.9, 6.11 и 6.15. Завршни изглед рекултивисаног простора приказан је и на слици 93 и на графичком прилогу број 14 са легендом, а детаљи су саставни део техничког пројекта Главног рударског пројекта експлоатације, док је за Студију битно да је сва деградирана површина обухваћена планираном рекултивацијом и да је приказано шта је пројектовано. Студијом је такође предвиђено и да се врши мониторинг рекултивације земљишта у потпоглављу 9.3.3, а мере су прописане од надлежног Завода за заштиту природе Србије.

У складу са датом примедбом, у потпоглављу 6.11, испод слике додат је текст:

„Рекултивација земљишта подразумева сложен поступак, селективно одабраних рударско-инжењерских, пољопривредних, мелиоративних и агротехничких мера које су усмерене ка обнављању антропогено оштећеног земљишта и стварању нових предела, који ће својом сврсисходношћу имати способност убрзаног укључивања у већ постојећу линију екосистема, уклапајући се и дајући му целовитост и постојаност.

Код рекултивације површинских копова, циљеви се углавном постављају у ширем опсегу од захтева за привођењем ових материјала биљним културама до захтева за успостављањем одређене еколошке равнотеже.

Према начину реализације рекултивације оштећених земљишта, она може бити:

- Спонтана рекултивација,
- Семирекултивација,
- Еурекултивација.

У првом случају се ради о обнављању природне вегетације на оштећеном простору и у суштини представља процес ревитализације без учешћа човека. Упоредно са обнављањем и променама у вегетацији мења се и састав и карактер земљишног покривача. Процес обнављања вегетације у овом случају тече веома споро.

Семирекултивација представља садњу шумског дрвећа или ређе воћарских култура без претходног уређења земљишта.

Еурекултивација је поступак потпуног обнављања земљишта и његовог оспособљавања за поновно враћање примарној пољопривредној производњи.

Овај вид рекултивације има две етапе:

- а) Техничку и
- б) Биолошку етапу.

Ове две фазе, делујући кохезионо, складно доводе до успеха самог процеса рекултивације.

На површинском копу „Лаз“ код Ивањице као вид биолошке рекултивације одабрано је заснивање травнате површине по дну површинског копа (радним платоима), бермама, на утоварним платоима и у појасу око ископа. Носилац пројекта подржава овакво решење рекултивације јер је оно економски и еколошки сасвим оправдано.

Техничка фаза рекултивације обухвата:

- фину корекцију рељефа и нивелисање берме (уколико је то потребно);
- разастирање хумуса по дну површинског копа (радним платоима), на бермама етажа и утоварном платоу у слоју од 0,5 m.

Корекција и нивелисање терена се настоји да се одвија у току експлоатације кречњака, према Главном рударском пројекту експлоатације, док је предмет рекултивације наношење плодног површинског слоја земљишта, те примена агротехничких мера у функцији побољшања квалитета земљишта и сејање траве и пузавица.

Биолошке мере рекултивације, као завршну фазу рекултивације деградираног простора потребно је извести у функцији привођења намени деградираног простора. Имајући у виду структуру дрегадираног тла, површина се предвиђа за сејање смеше трава по дну површинског копа (радним платоима), бермама површинског копа, утоварном платоу, као и у појасу око ископа.

Биолошка фаза рекултивације обухвата:

- припрема земљишта за сејање и садњу,
- сејање смеше трава,
- нега засада.

На етажним косинама површинског копа и одлагалишта, због релативно већег угла нагиба, предвиђен је процес ауторекултивације. Ауторекултивација је предвиђена и на свим транспортним путевима у оквиру експлоатационог поља, будући да се њихова траса задржава.

Ако се желе постићи најбољи резултати, сетву трава треба обавити у јесен, када је мања количина семена раширена у ваздуху. У том случају припрема тла ће се извршити током лета. Идеално време за сетву трава је почетак јесени, када је повишена влага, а температура тла између 13 °C и 25 °C, због чега брзо долази до клијања, обично у року од десетак дана. Може се такође сејати и у пролеће, али треба имати на уму да трави треба времена да се добро прими пре великих врућина. Рекултивација ће започети након завршетка експлоатације на делу површинског копа (са задршком од 1 године).

Новозасејану површину орошавати два пута дневно, док травњак не доспе за прво кошење. Касније заливати према потреби. Засејана површина мора изгледати влажна, али не сме бити мокра. Различите врсте које се налазе у мешавини семена, клијају у различито време, тако да почетни раст не изгледа

равномеран.

У првих шест месеци након сејања, док површине нису консолидоване, уништавање корова врши се искључиво ручно, кад је површина компактна и није влажна или мокра. Касније у случају да има више штетних биљака широког лишћа, могу се употребити одговарајућа средства против штетних биљака.

У случајевима где се трава слабо или није примила треба извршити подсејавање и ојачавање травних површина. Подсејавање се врши у време наредне сетве. Оголела места на старим травњацима третирају се на исти начин као нови травњаци.

Након што је кроз квалитетну припрему тла и сетву смеше трава узгојен травњак предстоји његово одржавање. Мере одржавање травњака обухватају: заливање, прихрану, кошење, ваљање прозрачивање и заштиту од корова.

Ауторекултивација предвиђена је на етажним косинама, будући да се говори о нагибима радних етажа од 75°, где не постоје услови за безбедан рад људства и мехнаизације.

Поред тога, ауторекултивација је предвиђена и на свим осталим површинама унутар експлоатационог поља која нису директно деградирана самим површинским копом и одлагалиштем. Ту се пре свега мисли на приступне и етажне путеве, будући да ће се исти користити у наредном периоду за потребе локалног становништва.

Овим поступком се могу очекивати и значајна побољшања са аспекта очувања и заштите животне средине, чиме деградиране површине на простору некадашњег површинског копа „Лаз“ ће релативно брзо бити покривене вегетацијом, уз услов да се испоштују сви стандарди и норме при извођењу радова. Изабране врсте обезбеђују трајност, дуговечност и стабилност биљног и животњског света.“

Такође, додат је још један графички прилог под бројем 21 који приказује профил планиране рекултивације R-R', при чему је положај профила додат на већ постојећи графички прилог број 14.

Поред горе наведеног, у студији је у потпоглављу 4.17 додат текст:

„Обавезе за планирање и примену активности санације и рекултивације проистичу и из закона којима се уређују рударске активности и геолошка истраживања, а којим је прописано да саставни део главног или допунског рударског пројекта мора бити технички пројекат техничке и биолошке рекултивације. У зависности да ли је према пројекту планирана и могућа сукцесивна рекултивација деградираног земљишта, радови на спровођењу пројекта рекултивације изводе се у току или ако не, по завршетку извођења радова на експлоатацији, а најкасније у року од једне године од дана завршетка радова на површинама на којима су се рударски радови изводили.

Процес рекултивације земљишта које је деградирано услед експлоатације неметаличне минералне сировине (у предметном случају кречњака) састоји се од низа повезаних радова на његовом техничком и биолошком уређењу. Прва фаза рекултивације увек јесте примена мера техничког уређења деградираног земљишта где се врши корекција и нивелисање терена по престанку рударских радова, планирање, запуњавање, промена нагиба косина, ублажавање оштрих ивица итд. По завршетку ове фазе следи фаза биолошког уређења земљишта којом се обезбеђује поправљање плодности и структуре деградираног земљишта, стварајући погодне услове за пољопривредну производњу или формирање шумских екосистема. Важна биолошка мера у рекултивацији земљишта је формирање противерозионих травњака при чему долази до развоја кореновог система посејаних врста трава и везивања земљишта, осигуравајући иницијалну стабилност терена.

Циљ свих пројектованих активности техничке и биолошке рекултивације деградираног земљишта је да се негативан утицај површинске експлоатације сведе на минимум, као и да се отклоне последице успешном рекултивацијом. У складу са тим, површински копови представљају пролазно деградирано стање земљишта као медијума животне средине све до реализације пројекта рекултивације.“

15. Примедба: Да ли има далековода електричне струје у експлоатационом пољу.

Одговор аутора: Само од државног пута до објеката у власништву носиоца пројекта (оне јужно уз коп у експлоатационом пољу), који су ту од раније и ту се вод завршава, односно он повезује ове објекте. На овај начин носилац пројекта има опремљене објекте за канцеларије, привремени боравак радника итд.

16. Примедба: Треба детаљније обрадити: ризик и укупан узајамни однос елемената утицаја.

Одговор аутора: У оквиру поглавља 7 анализирани су идентификовани ризици и вероватноћа њиховог настанка. Укупан узајамни однос елемената утицаја детаљно је дат у поглављу 5.8, могуће утицаје у

поглављу 6 није могуће стриктно одвојити од осталих елемената те се преплићу кроз цело поглавље нарочито кроз потпоглавља 6.7, 6.8 и 6.9.

17. Примедба: За дробилично постројење је планирано квашење као мера заштите, али сувишно квашење камена на улазу и даље у дробиличном постројењу, може да ремети процес рада постројења. Детаљније описати и принцип рада система за отпрашивање код дробиличног постројења.

Одговор аутора: У студији у потпоглављу 3.11.2 на страни 129 додат текст:

„У склопу површинског копа на коме се налазе производне јединице дробљења и просејавања, предвиђено је извођење система за прскање каменог агрегата пре и после дробљења и просејавања. Количине воде које су потребне за прскање су:

- одминирани материјал – 0,030 l/s,
- купа финалног производа, тампон – 31,5 + 0 mm – 0,028 l/s,
- купа финалног производа, класа крупноће – 16 + 8 mm – 0,025 l/s,
- купа финалног производа, класа крупноће – 8 + 4 mm – 0,023 l/s,
- купа финалног производа, класа крупноће – 4 + 0 mm – 0,025 l/s.

Доводни цевовод и развод по постројењу дробљења и просејавања ће се радити од полиетиленских цеву одговарајућег пречника. Учесталост прскања се одвија на сваких 20 минута у трајању прскања од једног минута. Прскање се врши наизменично од одминираниог материјала до купе на коме се врши одлагање финалног производа. Млазнице прскалица су пречника Ø0.20 mm, са по 8 прскалица, постављених у облику крста у два концентрична круга пречника 1 и 2 m у односу на осу купе. Овим поступком неће доћи до претераног квашења камена, чиме ће се испоштовати сви производни процеси.“

18. Примедба: Недостаје „Контролна листа за надзор са аспекта заштите животне средине“ за површински коп.

Одговор аутора: Контролна листа за надзор је документ који републички инспектор користи за проверу испуњености услова према студији о процени утицаја на животну средину на коју је дата сагласност и одлучивање о потреби ажурирања исте или не. Предметни документ нема везе са изработом студије већ служи инспекторима за контролу надзираног субјекта, а према студији и затеченом стању при обиласку терена и провере документације субјекта који се надзире. Овај документ нема везе са носиоцем пројекта и изработом студије, већ је „алат“ за рад инспекторима.

19. Примедба: Детаљније обрадити везу између могућег (будућег) загађења и буке и удаљености копа од кућа у насељима, са аспекта загађујућих материја, природних заштита (шума, брдо), јачине и правце доминантних ветрова и примењених мера заштите, за сваку кућу или групу кућа, користећи поређење прорачунатих података са дозвољеним границама.

Одговор аутора: За прорачуне емисије загађујућих материја у поглављу 6.1 су коришћени правци, јачине и честине јављања ветрова, а зоне могућег угрожавања су приказане графички на сликама и као графички прилози 15, 16, 17 и 18 (и за завршну контуру и за првих 10 година експлоатације и ту су под редним бројевима 10 и 15), са донетима израженим у метрима у табелама на основу којих је приказ урађен и то баш по правцима наведених ветрова (зато и стоји ружа ветрова). Положај свих објеката у околини види се на сателитском снимку. Поглавље 6 студије при процени утицаја узима положај и близину објеката у обзир и обрађује могући утицај и за групу објеката и за појединачне објекте. Детаљно је у овом поглављу дат опис свих резултата процене утицаја, као и то да се односи на све пројектоване активности као нагори могући случај и са и без примене мера за сузбијање емисије, а све на основу прорачуна из потпоглавља 3.11.1 где је све детаљно приказано (време ангажовања машина, капацитет, потрошња горива итд). Граничне вредности су узете за прорачун као што се наводи на страни 165 (сада 167) други пасус испод формуле, а налазе се и у табелама 43, 44, 45 и 46 (сада 45, 46, 47 и 48). Такође, и за загађујуће издувне гасове дат је детаљан прорачун у овим потпоглављима, где се наводе најближи објекти те је као најнеповољнији случај узета удаљеност од 24 метра од границе експлоатационог поља иако је од контуре копа удаљеност већа и износи 115 метара (све пише на страни 181 – сада 183). Исто је урађено и за трасу приступног пута, а за удаљеност узето је 15 метара од објекта (страна 183 – сада 185). Све је поређено са граничним вредностима (табеле 50 и 51 – сада табеле 52 и 53). За буку је све исто урађено, где су у програму за прорачунавање нивоа буке унети сви објекти у околини (исте можете видети и на графичком прилогу 11) те је на основу свих њих и дат графички прилог 19, док је за приступни пут урађен рачунски

за најближи објекат путу од 15 метара (страна 193 други пасус – сада 195). Ограничења модела за буку која пориче са копа су јасно назначена, те да узвишења и присутну шуму не узима у обзир, те се услед постојања истих као и мањег броја ангазоване механизације очекује и мањи утицај (у стварности неће све машине радити истовремено, процена је за најгори случај). Процена је извршена за најнеповољнији случај, а мониторинг је одређен за најближе објекте како би се утицај пратио и ако се утврди да прелази граничне вредности по потреби уведу нове мере. Наведени модели за процену утицаја имају за циљ да утврде за које параметре и где је потребно вршити мониторинг током извођења радова, што је у овој студији и учињено. Идентификовани су најближи објекти као најугроженији и ту је прописан мониторинг. Такође, остављена је могућност републичкој инспекцији да на основу резултата мониторинга утврди да ли је потребно увести нове параметре или додатне мере заштите.

20. Примедба: Исто и за ударни талас, дOMET гасова, дOMET камена и сеизмику.

Одговор аутора: Детаљан приказ дат је на графичким прилозима 6 и 7, а сад и на графичким прилозима 22 и 23, баш за куће које су најближе планираном површинском копу посматрајући их као објекте који могу бити угрожени или неће и зашто. Детаљан опис дат је у потпоглављу 6.7 на основу прорачуна из потпоглавља 3.4. У потпоглављу 8.1.6 су прописане мере које се морају поштовати, посебно упућујемо на мере 9 и 10. Погледати и одговор за примедбу од бројем 27.

21. Примедба: Описати утицај Приступног пута јужно од копа у завршној фази откопавања, јер пролази кроз насеље. Није у довољној мери обрађен са аспекта социјалних околности, заштите животне средине и безбедности саобраћаја тешких камиона, кроз: интензитет саобраћаја и врсте возила (превоз, камена, горива и експлозива...), одрона, клизишта, насипе, подлоге, мостова, квалитета коловоза за тешке камионе са копа и др. Описати мере заштите и безбедности (на пр. проширење коловоза на неким местима за склањање пешака, „лежећи полицајци“, зебре, знаци за ограничење брзине возила и др.).

Одговор аутора: Приступни пут површинском копу не пролази кроз насеље јер су објекти у експлоатационом пољу ненасељени и у власништву носиоца пројекта. Приступни пут осим носиоца пројекта користи и становник који живи у објекту најближем површинском копу и приступном путу (објекат за који је предвиђен мониторинг утицаја на локацији под бројем 1 графички прилог број 20), становници у објектима испод овог објекта који се приступном путу прикључују ближе прикључку (имају једним делом засебан пут), као и Србијашуме по својим потребама. Предметни приступни пут се даље пење на узвишење и иде ка северу где се даље изнад Хаџи-Проданове пећине у правцу севера налази група стамбених објеката, али који тај пут у овом делу не користе, већ трасу пута која се од њихових објеката пружа ка северу и даље све до државног пута. Остали објекти су на истоку и уз државни пут те они имају своје путеве којима се прикључују, а овај пут који је приступни површинском копу не користе. У прописаним мерама дата је обавеза носиоцу пројекта да приступни пут одржава у функционалном стању и да се спроводи квашење истог у циљу сузбијања емисије прашине, пошто није могуће наћи алтернативу овом путу. Што се тиче интензитета саобраћаја за прорачун буке је одређен (око 3 камона на сат) и на основу њега је и одређен ниво буке који се очекује, а исто је урађено и за емисију издувних гасова током транспорта – 23 камиона дневно (потпоглавља 6.1 и 6.4). У складу са изнетом примедбом, измена у студији је извршена на начин што је ограничење брзине кретања камиона смањено на 10 km/h. Пошто је смањена максимална дозвољена брзина кретања камиона, то ће имати утицај и на смањење очекиваног нивоа буке за око 6 dB и смањење подизања прашине. Мере су прописане у поглављу 8, а посебно упућујемо на потпоглавље 8.1.10 и мере под тачком 6 и 13, као и потпоглавље 8.1.12 и мере под тачкама 4 и 5.

22. Примедба: Извештаји о мерењу стања загађења ваздуха, зељишта, подземних вода у бунарима у насељима, као и буке у насељима нису рађени.

Одговор аутора: Не. Нити има доступних података о томе да ли су у ранијем периоду рађена испитивања од стране надлежних институција. Претпоставка је да се врши мониторинг утицаја на суседном ПК Рашчићи, али подаци из тих извештаја нису доступни носиоцу пројекта. У складу са тим прописана је мера у потпоглављу 8.1.1 под тачком 1, 8.1.5. под тачком 3 и 8.1.12 под тачком 1.

23. Примедба: Страна, 9, слика бр. 8. Легенда је непотпуна.

Одговор аутора: Легенда на слици 8 допуњена.

24. Примедба: Страна 10, трећи пасус „Споменик природе „Хаџи-Проданова пећина“ припада II

категорији (заштићено подручје регионалног, односно великог значаја), обухватајући заштићену површину од 7 ha 12 a 47 km² на којој је успостављен режим заштите II степена (слика 8)“. Нејасно на шта се односи 47 km².

Одговор аутора: Захваљујемо се на указаном пропусту приликом куцања текста, те је грешка исправљена и сада стоји 7 ha 12 a 47 m², тј. исто као што се наводи и у другом пасусу у потпоглављу 2.8.

25. Примедба: У табели бр. 3. Стране 11,12,13,14 и 15 недостаје ко је власник парцела, тј да ли су решени имовинско-правни односи.

Одговор аутора: У овој табели наведени су бројеви катастарских парцела чије целе или делове захвата контура експлоатационог поља. Власништво катастарских парцела за контуру експлоатационог поља није предмет заштите животне средине нити исто захтева Министарство рударства и енергетике, јер је обим парцела захваћених овом контуром већи, а власништво се обезбеђује у складу са могућношћу откупа парцела и динамиком на коју носилац пројекта нема велики утицај. У складу са тим, обезбеђује се власништво над парцелама за првих десет година експлоатације и подносе се докази о власништву за Главни рударски пројекат и на основу њега се добија одобрење, а који се након тих десет година поново ради у складу са новим парцелама које је носилац пројекта у међувремену купио, све у склопу одобреног експлоатационог поља. Дакле, власништво над свим целим или деловима катастарских парцела захваћених контуром експлоатационог поља није обавезујуће, док је експлоатација сировине могућа само на оним парцелама које су у власништву носиоца пројекта.

Према члану 77. Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 101/2015, 95/2018 - др. закон, 40/ 2021) под тачком 10) следи да се уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију подноси:

„доказ о праву својине или праву коришћења, закупа и/или сагласности, односно службености за површину на којој је планирана изградња рударских објеката и извођење рударских радова за најмање десет година по динамици дефинисаној у пројекту, односно доказ о праву својине или коришћења, односно службености за целу површину на којој је планирано извођење радова по техничком рударском пројекту експлоатације минералних ресурса за добијање природних грађевинских материјала, осим у случају експлоатације на шумском земљишту у јавној својини када се доказ о праву коришћења, односно праву службености доставља пре почетка извођења рударских радова и писана изјава подносиоца захтева са списком свих катастарских парцела обухваћених рударским радовима за које су решени имовинско-правни односи“.

26. Примедба: Страна бр. 16, слика бр. 9. Недостаје размера.

Одговор аутора: На жалост не недостаје већ је веома слабо видљив размерник испод руже компаса у горњем десном углу, обележен црном бојом и пише 60 m. Са портала ГеоСрбија није могуће другачије избацити размеру нити се на њу може утицати, већ њихов програм сам избацује тако. У сваком случају, постоји графички прилог број 2 где је све што је на овој слици приказано на катастарско-топографском плану који је снимиио геодета на терену.

27. Примедба: Стране 7 и 8 где се говори о најближим објектима дају се следећи подаци:

„У околини границе планираног експлоатационог поља налазе се групе изграђених објеката у правцу севера, као и у правцу јужне, југоисточне и источне стране у близини трасе државног пута IIIА реда 180. Граница контуре простора предложеног експлоатационог поља према пројектованим радовима удаљена је од првих стамбених објеката у ближој околини у распону од минималних 24 m на источној страни и 30 m на југоисточној страни мерено ваздушном линијом. Од контуре билансних резерви у оквиру које су пројектовани радови на експлоатацији кречњака минимална удаљеност стамбених објеката износи 115 m на северној страни и 127 m на источној страни мерено ваздушном линијом.“ Ако се има у виду да је дужина разбацавања комада при минирању 163 метра (страна 90), угрошеност објеката и становника је евидентна.

Одговор аутора: Наведени објекат на северној страни за који се наводи удаљеност од контуре билансних резерви од 115 m налази се иза етажа односно, иза места минирања и на вишем терену, тако да се разлетање комада минираних стенске масе, простирање ваздушних ударних таласа и гасивитих продуката минирања врши у супротном смеру у правцу радног платоа површинског копа а од места на ком се изводи минирање (део копа где су етаже). Детаљан могући утицај минирања је већ објашњен у студији у

потпоглављу 6.7, који је и графички приказан на графичким прилозима 6 и 7 које приказују удаљености у односу на конфигурацију земљишта, веза по правцу простирања профила приказаним на графичким прилозима 3 и 4. Предметни објекат је графички приказан на графичком прилогу број 7, а профил А-А' који је на том графичком прилогу дат је по свом правцу простирања уцртан на графичком прилогу број 3. Прегледом графичког прилога 3 по примедбама уочили смо да је при изради графичког прилога профил био погрешно обележен што је можда прозороковало нејасноће, тако да је сада ознака профила са А-А' у овом прилогу исправљена и дат је коригован у студији. Дакле, на графичком прилогу 3 види се да је у обзир узет најближи објекат на северној страни (од контуре билансних резерви од 115 m) и најближи објекат по правцу могућег утицаја на источној страни (од контуре билансних резерви од 178 m) – погледати удаљености на графичком прилогу број 9 ту се наводе ове вредности које су мерене ваздушном линијом. Према приказу зоне разлетања комада минирање стенске масе, простирање ваздушних ударних таласа и гасивитих продуката минирања чија је генерализована максимална вредност 163 m (табела 20 – сада табела 21), следи да објекат на северу на надморској висини од око 810 m није угрожен јер утицај који би овај објекат могао трпити потиче само од смера распрострањања сеизмичких таласа (потреса) чије сигурносно растојање износи 51 m од места на ком се изводе минирања. Што се тиче стамбеног објекта на источној страни на овом профилу он се налази на већој удаљености од места минирања пратећи конфигурацију земљишта, те се терен спушта ка државном путу и исти је заклоњен шумском вегетацијом и благим узвишењем, а са површинског копа није оптички видљив. У складу са тим, ни објекат на источној страни није у зони могућих утицаја услед минирања. Ради јасноће приказа на графичком прилогу 7 додатно су обележене границе сигурносних растојања по својим дометима (и то у односу на најближе место минирања у односу на објекат), те се лакше могу прочитати. Такође, исти објекат на источној страни приказан је и на графичком прилогу 6 за првих десет година експлоатације по профилу В-В', а по положају овог профила приказаном на графичком прилогу 4. Посматрајући и по овом месту минирања на површинском копу предметни објекат није у зони могућег утицаја. И у овом случају на графичком прилогу број 6 додатно су обележени домети сигурносних растојања, како би се лакше уочило. Међутим, и поред свега наведеног у студији при процени утицаја минирања, у циљу повећања безбедности објеката у околини посебно су дате мере у потпоглављу 8.1.6 под тачкама 7, 9 и 10.

Што се тиче другог стамбеног објекта који се наводи у примедби од 127 m на источној страни мерено ваздушном линијом (графички прилог 9), положај тог објекта је уз приступни пут (локација 1 на којој је предвиђен мониторинг – графички прилог 20), а тај објекат се налази иза пројектованих етажа на којима се изводе минирања и чије се зоне могућих утицаја простиру ка радном платоу (а ван је зоне могућих потреса), односно унутрашњости површинског копа. И за овај објекат важе горе наведене прописане мере у студији (уопштено на све објекте важе прописане мере). У циљу још биљег појашњења урађени су графички прилози број 22 (профил С-С' овог објекта) и број 23 (профил D-D') у односу на положај минирања на етажама и објекат.

Још једном истичемо да се разлетање комада минирање стенске масе, простирање ваздушних ударних таласа и гасивитих продуката минирања врши у правцу радног платоа површинског копа, а од места на ком се изводи минирање - део копа где су етаже, као и да правац зависи од положаја етажа.

28. Примедба: Према издатом Решењу Завода за заштиту природе Србије заведеним под 03 бројем 021-3819/2 од дана 15.12.2022. године, на простору експлоатационог поља ооконтуреним преломним тачкама датим у табели у тачки 1. подтачка 1) наведеног решења (документациони прилог 6), а које обухвата простор дефинисан у Идејном пројекту експлоатације кречњака као техничког грађевинског камена на површинском копу „Лаз“ код Ивањице, могуће је извођење радова према утврђеним условима заштите природе у оквиру поменутог решења.

Удаљеност најближе тачке контуре експлоатационог поља ПК „Лаз“ од најближе тачке контуре заштићеног простора на ком је установљен II степен заштите износи 113,3 m ваздушном линијом, док удаљеност у односу на пројектовану завршну контуру површинског копа (у оквиру контуре оверених билансних резерви кречњака) износи 141,2 m ваздушном линијом. Посматрано у односу на улаз у Хади-Проданову пећину, удаљеност експлоатационог поља износи 361 m ваздушном линијом, а удаљеност контуре оверених билансних резерви кречњака износи 414 m ваздушном линијом.

Имајући у виду претхоно приказано стање и добро сагледавање прилога бр 11 и 12 поставља се питање

како третирати прилазни пут од ПК „Лаз“ до Хаџи –Проданове пећине који добрим делом пролазо кроз заштићени простор. Да ли постоји алтернатива за пут од лежишта до државног пута II А реда, Гуча – Ивањица? На ово питање треба детаљније дати одговор у поглављу 4. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ АЛТЕРНАТИВА КОЈЕ СУ РАЗМАТРАНЕ (стр. 131) , а односи се на могућност екстерног и интерног транспорта у односу на потребе носиоца пројекта.

Одговор аутора: Као што је већ дато у примедби под бројем 3, кроз заштићену зону СП „Хаџи-Проданова пећина“ не пролази само некатегорисани приступни пут већ и државни пут II А реда 180, а трасе ових путева су јавне и доступне корисницима.

У студији у потпоглављу 4.1 сада стоји:

„Алтернатива за приступни пут не постоји, јер не постоје некатегорисани путеви у околини који би повезивали површински коп са државним путем. Постоји пут на северу изнад Хаџи-Проданове пећине али он пролази кроз групу стамбених објеката те би већи број објеката у овом случају био изложен утицају транспорта. Разматрана је могућност изградње засебног пута који би само носилац пројекта користио, али због конфигурације терена и могућности прилаза државном путу овај пут би опет морао да пролази поред стамбених објеката поред којих сад пролази и ближе него по постојећем стању, а захтевало би и откуп земљишта и промену његове намене уз формирање новог прикључења на државни пут. Што се тиче интерног транспорта, постојећи објекти у којима живи становништво нису угрожени јер су етажни путеви уз објекте који припадају носиоцу пројекта и нису насељени.“

29. Примедба: Аутори Студије (страна 205 задњи и 206 први пасус) констатују да „за мере спречавања, смањења и отклањања штетних утицаја наводи се да се присутан спелеолошки објекат и заштитна зона око улаза морају изузети из локације за коју се даје дозвола за реализацију пројекта. У складу са тим, а на основу презентованих података у овој студији у случају планираног ПК „Лаз“ овај услов је испоштован. Ову тврдњу треба боље образложити.

Одговор аутора: У студији на крају потпоглавља 6.13 додат је текст:

„Наиме, одобрење за експлоатацију од стране Министарства рударства и енергетике се издаје за контуру експлоатационог поља у оквиру кога су пројектовани сви радови на експлоатацији кречњака, а контура експлоатационог поља ПК „Лаз“ не захвата контуру заштићеног простора СП „Хаџи-Проданова пећина“ нити улаз у пећину, као што је приказано на слици број 94.“

30. Примедба: Приказати минималне годишње протицаје 95% вероватноће појаве, просечне вишегодишње и максималне годишње протицаје 1% вероватноће појаве за реку Студеницу са хидролошке станице „Ушће“.

Одговор аутора: У студији је додата нова табела под 4 на страни 33 у оквиру потпоглавља 2.5.7, као и текст:

„Према Стратегији управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, бр. 3/2017) дати су минимални годишњи протицаји 95% вероватноће појаве, просечни вишегодишњи и максимални годишњи протицаји 1% вероватноће за реку Студеницу и Моравицу.“

Табела 4: Минимални годишњи протицаји 95% вероватноће појаве, просечни вишегодишњи и максимални годишњи протицаји 1% вероватноће

Редни број	Река	Хидролошка станица	F (km ²)	Q _{95%} (m ³ /s)	Q _{sr god} (m ³ /s)	Q _{1%} (m ³ /s)
1.	Студеница	Ушће	540	1,74	7,11	229
2.	Моравица	Ивањица	475	0,66	6,65	311
3.	Моравица	Ариље	831	1,38	10,52	436

31. Примедба: Приказати особине I класе подземних вода.

Одговор аутора: Стандарди квалитета за подземне воде додати су у студију у потпоглављу 5.4. на странама 149 и 150 у делу Подземне воде:

„Према Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 50/2012), дате су граничне вредности загађујућих материја у подземним водама на основу којих се врши оцена хемијског статуса водних тела подземних вода у складу са прописом којим се одређују параметри хемијског и

квантитативног статуса за подземне воде (Прилог 2, Глава I. – Стандарди квалитета за подземне воде, Табела 1. – Граничне вредности загађујућих материја у подземним водама).

Табела 40: Граничне вредности загађујућих материја у подземним водама

Параметар	Јединица мере	Просечна годишња концентрација (ПГК)
Нитрати	[mg/l]	50
Активне супстанце у пестицидима ⁽¹⁾ , укључујући њихове релевантне метаболите, продукте деградације и реакција	[µg/l]	0,1 0,5 (укупан) ⁽²⁾

(1) „Пестициди” обухватају: органске инсектициде, хербициде, фунгициде, нематоциде, акрициде, алгициде, слимициде и друге сличне производе као што су нпр. регулатори раста, њихове метаболите и производе реакције разградње.

(2) „Укупан” значи суму свих индивидуалних пестицида детектованих и квантификованих у процедурама мониторинга, укљ. и њихове релевантне метаболите, продукте деградације и реакције.

Гранична вредност јесте стандард квалитета животне средине изражен као концентрација појединачне загађујуће материје или групе загађујућих материја или индикатора загађивања у подземној води, која не сме да буде прекорачена у циљу заштите животне средине и здравља људи. Гранична вредност загађујућих материја у подземним водама је просечна годишња концентрација (ПГК).

Забрањено је уношење загађујућих материја у подземне воде уколико таква активност може довести до погоршања стања односно до погоршања постојећег хемијског статуса подземне воде, што се процењује на основу података добијених спровођењем мониторинга, у складу са прописима којима се уређује област вода и заштита животне средине.

Забрањено је директно и индиректно испуштање у подземну воду загађујућих материја са Листе I дате у Прилогу 2, Глава II. – Листе загађујућих материја:

- органохалогена једињења и материје које могу образовати таква једињења у воденој средини;
- органофосфорна једињења;
- органокалајна једињења;
- канцерогене, мутагене и тератогене материје, које имају те особине или их испољавају кроз или преко воде;
- жива и њена једињења;
- кадмијум и његова једињења;
- минерална уља и угљоводоници;
- цијаниди.

Забрањено је директно или индиректно испуштање у подземну воду загађујућих материја са Листе II, дате у Прилогу 2, Глава II. – Листе загађујућих материја, до одређивања основног (нултог) нивоа загађујућих материја у телу подземне воде:

- метали, металоиди и њихова једињења: Zn, Cu, Ni, Cr, Pb, Se, As, Sb, Mo, Ti, Sn, Ba, Be, B, U, V, Co, Tl, Te i Ag;
- биоциди и деривати;
- материје које дају мирис и укус, или образују такве материје у подземној води и чине је неупотребљивом за људску употребу;
- токсична или постојана једињења силикона, или она која формирају таква једињења, изузев оних која су биолошки нешкодљива или се претварају у нешкодљиве материје;
- неорганска једињења фосфора и елементарни фосфор;
- флуориди;
- амонијак и нитрати.“

32. Примедба: Обавезује се носилац пројекта да исходује изјашњење Туристичке организације општине Ивањица о планираној експлоатацији кречњака на ПК "Лаз" у односу на природно добро – СП "Хаџи Проданова пећина".

Одговор аутора: Дана 22.11.2023. године дат је Одговор на захтев за изјашњење о планираној експлоатацији кречњака као техничког грађевинског камена на површинском копу „Лаз“ код Ивањице у односу на СП „Хаџи-Проданова пећина“ од стране Туристичке организације општине Ивањица (заведен под бројем 31-22-11/23). У склопу овог одговора налази се и одговор Завода за заштиту природе Србије (заведен под 03 бр. 030-2421/4 од дана 07.11.2023. године) који чини његов саставни део. Оба документа су додата у документациони материјал предметне студије под бројем 13 јер чине једну целину. Имајући у виду контуру заштићеног простора коју је доставио надлежни завод, дато је мишљење да експлоатација кречњака на површинском копу „Лаз“ код Ивањице неће угрозити СП „Хаџи-Проданова пећина“.

Предметна Студија о процени утицаја на животну средину садржи све елементе на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току реализације пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта, као и програм праћења утицаја на животну средину.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04). На основу члана 33. Закона о процени утицаја на животну средину, донето је посебно Решење о трошковима поступка.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку. Против истог није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду Београд, Немањина 9, у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Александар Дујановић

Доставити:

- Носиоцу пројекта
- Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини
- Архиви